

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a Budapesten, 2010. évi január hó 19. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A vesztegetés büntette és más bűncselekmények miatt a terheltek ellen folyamatban volt büntetőügyben az L. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 12.B.2150/2004/240. számú és a Debreceni Ítéltábla Bf.I.568/2007/44. számú ítéletét az L. rendű terheltre vonatkozó részében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság az elsőfokon meghozott és 2007. június 8. napján kihirdetett 12.B.2150/2004/240. számú ítéletével a felülvizsgálati indítvánnyal érintett L. rendű terheltet 4 rendbeli hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás büntetében és

2 rendbeli - ebből egy esetben folytatólagosan elkövetett - hivatali visszaélés büntetében mondta ki bűnösnek.

Ezért őt - halmazati büntetésül - 1 év 2 hónapi, végrehajtásában 3 évi próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetésre ítélte.

Rendelkezett a büntetés végrehajtása esetére a terhelt által előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról is.

Az ítéletet az ügyész tudomásul vette, ellene a terhelt és védője jelentettek be elsődlegesen felmentésre irányuló fellebbezést.

A fellebbezést elbírálva a Debreceni Ítéltábla a Bf.I.568/2007/44. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta, így az I. rendű terheltre nézve 2008. szeptember 19-én jogerőre emelkedett.

A másodfokú bíróság az I. rendű terheltet érintő történeti tényállást megalapozottnak találta, azt csupán egy jármű rendszámára nézve pontosította. (másodfokú ítélet 22-23. oldal)

A nagy terjedelmű (491 oldal) elsőfokú ítéletből megállapíthatóan a szerteágazó büntetőügyben 84 vádlottal szemben került sor vádemelésre.

Foglalkozásukat tekintve a vádlottak gépkocsivezetők, nemzetközi fuvarozást végző vállalkozók és pénzügyőrök voltak.

Az ügy I. rendű terheltje a vádbeli időben és az I. rendű terhelt a határátkelőhelyen teljesítettek pénzügyőr szolgálatot több más terhelttársukkal együtt.

A felülvizsgálati indítvánnyal érintett I. rendű terhelt cselekménye az elsőfokú ítéletben 1. ponttal, valamint annak alpontjaival (1/A-1/F.) és a 2/A. ponttal jelzett tényállásokhoz kapcsolódik.

Az 1. pont alpontjaiban részletezett elkövetési magatartások leegyszerűsített lényege az, hogy a nemzetközi fuvarozási tevékenységet végző terheltek közvetlenül, vagy gépkocsivezetőik útján anyagi ellenszolgáltatást adtak a szolgálatban lévő pénzügyőr terhelteknek azért, hogy kötelességük megszegésével a nemzetközi fuvarozói engedélyt ne ellenőrizték, így olyan tehergépjárműveikkel is fuvarozhassanak külföldre, amelyeknek ilyen engedélye nem volt.

A 2. pontban írt cselekménysorozat lényege szerint az ügy LXXXIV. rendű terheltje azért adott és ígért vagyoni előnyt a Határátkelőhelyen (ez utóbbi a tényállás 2/B. pontja) szolgálatot teljesítő pénzügyőröknek, hogy az általa beszállított édesipari termékeket fiktív tranzitáruként vámkezeljék.

Mindkét eseménysorban meghatározó szerepet játszott az I. rendű terhelt az I. rendű terhelt munkatársa aki a fuvarozást végző terheltekkel az anyagi előnyben előre megegyezve a ki- és beléptetéseket megszervezte.

A cselekmények elkövetésébe több pénzügyőr társát is anyagi juttatás ellenében bevonta, így a terheltek egy csoportja bünszövetségben, üzletszerűen követte el a cselekményeket.

Más, az ügyben még felelősségre vont terhelteket az I. rendű terhelt, vagy a vele szorosan együttműködő XXXIX. rendű terhelt

kollegiális szívességgként kért meg arra, hogy az előre egyeztetett időpontban határátlépésre jelentkező jármű vezetője által átadott okmányokat milyen módon ellenőrizték.

Az 1./ tényállási pont bevezetéseként az elsőfokú bíróság részletesen foglalkozik azokkal a jogszabályokkal, amelyek a vádbeli időben a nemzetközi árufuvarozói tevékenységet az erre vonatkozó engedélyhez (igazolólaphoz) kötötték, és a vámszervek részére ezek ellenőrzési kötelezettségét előírták azzal, hogy amennyiben az országba belépő, vagy kilépő magyar honosságú közúti jármű ilyen engedéllyel nem rendelkezik, a határvámhivatal köteles a járműnek, az azon lévő árunak a határátlépését megtagadni és a Központi Közlekedési Felügyeletet haladéktalanul értesíteni.

(A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. tv. 2001. január 1. és 2004. április 30-a között hatályos 20. §-ának (6) bekezdése - elsőfokú ítélet 91. oldal)

Rögzítette a bíróság azt is, hogy a nemzetközi közúti árufuvarozást érintő egyéb, alacsonyabb rendű jogszabályok közül a 7/1991. (I.29.) KHVM rendelet 5. §-ának azon rendelkezését, amely szerint a vámszervek egyéb okmányok mellett a nemzetközi árutovábbítást végző üzembentartónál a nemzetközi áru fuvarozói engedélyt, míg a saját számlás szállítást végző üzembentartónál a jármű igazolólapját kötelesek ellenőrizni, 2001. április 30. napjával egy másik, - a tényállásban megjelölt - rendelet hatályon kívül helyezte.

Ugyanekkor az ellenőrzési kötelezettséget a 65/1999. (V.18.) VPOP utasítás tartalmazta.

A vámhivatal parancsnok-helyettese a 2001. május 1-jével beállott jogszabályváltozás kapcsán állásfoglalást kért az országos parancsnokságtól arra nézve, hogy „nem tisztázott, a nemzetközi áru fuvarozói engedélyt, illetve igazolólapot milyen jogszabályi alapon ellenőrizték, - illetve a kiléptetés megtagadása esetén mi az a hiteles jogszabályhely, amire hivatkozhatnak”. (elsőfokú ítélet 95. oldal)

Az itt idézett kérdést felvető, 2002. február 5-én kelt átiratra választ már csak a vádbeli időszakot követő időben, 2003. január 29-i keltezéssel kapott a vámhivatal. (Ebben az 1998. évi I. törvénynek a 2001. január 1-jei hatállyal módosított 20. §-ának (6) bekezdését jelölték meg.)

A tényállás általános része - az 1./ jelű pont kapcsán - rögzíti azt is, hogy a Vámhivatal Közúti Kirendeltségén 1999-2001. év között összesen hat esetben észlelték a nemzetközi áru fuvarozói engedély hiányát, míg tizenkettő esetben az igazolólap hiányát, és részletesen leír a bíróság három olyan - 2001. évi - esetet is, amikor az ügyben érintett egyes pénzügyőr terheltek készítettek erről jegyzőkönyvet. (elsőfokú ítélet 94. oldal és másodfokú ítélet 22. oldal)

Az 1./ jelű tényállás alpontjai az egyes terheltek konkrét elkövetési magatartását tartalmazzák.

- - -

A felülvizsgálati indítvánnyal érintett L. rendű terheltre az 1/E. jelű tényállás vonatkozik. (elsőfokú ítélet 119-124. oldal)

Ennek lényege szerint a XXXIV. rendű terhelte - aki már az 1990-es évektől foglalkozott nemzetközi áru fuvarozással - a vádbeli időben Kft-t vezetett.

A kft. tulajdonában álló tehergépjárművek nem rendelkeztek a jogszabályban előírt, a Központi Közlekedési Felügyelet részéről kiadható nemzetközi közúti áru fuvarozói engedéllyel.

E terhelte ennek ellenére 2001. év végétől ezekkel a járművekkel is végeztetett nemzetközi áruszállítást. Kezdetben ezt úgy oldotta meg, hogy a XXXV. rendű terhelte a neki erre a célra előre biztosított indítópénzből a Határátkelőhelyen az átléptetését végző vámtisztviselőknek átlépésenként kb. tízezer forintot adott, hogy a szükséges engedély hiánya miatt ne tagadják meg a tehergépjármű ki- illetve beléptetését, és ne kezdeményezzenek eljárást a Központi Közlekedési Felügyeletnél.

2001. október 17.-e és 2002. május 17.-e között az I. rendű terhelte nyolcszor, a vele szorosan együttműködő XXXIX. rendű terhelte két esetben, míg az e cselekvőségben még érintett további kilenc pénzügyőr terhelte - közöttük az L. rendű terhelte is - egy-egy alkalommal hajtottak végre átléptetést, amelyeknél nem volt megállapítható, hogy azért a gépjármű vezetője pénzt adott volna.

Az L. rendű terhelte a szolgálata alatt, a saját bélyegzőjét használva 2001. december 20-án 6 óra 21 perckor a XXXV. rendű terhelte által vezetett vontatóból és meg nem jelölt rendszámú pótkocsiból álló járműszerelvényt léptette be az országba, amelyet azonosítóval rögzített a vámregisztrációs adatbázisban. (elsőfokú ítélet 122. oldal)

A történeti tényállás a 2. pontjában - és annak A. és B. alpontjaiban - az LXXXIV. rendű terhelte által behozott édesipari termékekkel kapcsolatos konkrét cselekményeket tartalmazza. (elsőfokú ítélet 126-152. oldal)

A 2001. novemberétől 2002. szeptember végéig elkövetett cselekménysorozat lényege a következő:

Az I. rendű terhelte pénzért, közvetlenül vagy közvetve más kollégái révén rábírta a vámhivatalnál szolgálatot teljesítő, az ügyben terheltként szereplő munkatársait, hogy a B. terhelte részére

mikrobuszokkal és az ahhoz csatolt utánfutókkal behozott édességszállítmányok mennyiségét a hivatali kötelességük megszégésével ne ellenőrizték; az egyes szállítmányokról kiállított egységes vámáru-nyilatkozatokat (EV okmányt), amelyek a szállított áru tömegénél mindig jóval kisebb tömeget tartalmaztak, záradékkal lássák el; továbbá ezeket a szállítmányokat előzetes telefonon történt egyeztetés után soron kívül vámkezeljék.

Az ügyben felelősségre vont pénzügyőr terheltek az I. rendű terhelte rábírásának megfelelően jártak el.

Az I. rendű terhelte B. terheltektől a vádbeli időben összesen 115.000 forintot kapott. Pénzügyőr társai közül a XXXIX. rendű terhelte volt az, aki a kötelezettségét az I. rendű terheltektől kapott vagyoni előnyért szegte meg.

A B. terhelte megbízásából szállított áru tömegének a valótlan megjelölésére azért volt szükség, hogy az adott áru vámokmányait a vámhivataltól az elkövetés idején legfeljebb 3,5 tonna össztömegű gépjárművek kiléptetésére jogosult vámhivatalhoz továbbítsák tranzitáruként történő fiktív kiléptetés céljából. (elsőfokú ítélet 127. oldal)

A behozott áru Magyarországon maradt; az B. terhelte telephelyén került lepakolásra belföldi kereskedelmi forgalomban történő értékesítés céljából.

A jogerős tényállás szerint az L. rendű terhelte szolgálata alatt a 241-es számú saját bélyegzőjét használva négy esetben végzett beléptetést: (elsőfokú ítélet 135. oldal)

2002. március 8-án N. V. román állampolgár által vezetett mikrobusszal vontatott járműszerelvénnyel beléptetését hajtotta végre; a mikrobust azonosítóval regisztrálta.

A járművet még aznap 12 óra 6 perckor a vámhivatalnál a LXXI. rendű terhelte léptette ki. A számla szerint 4543 kg össztömegű vámárut az EV okmányon 1700 kg-ként tüntették fel.

2002. július 23-án a K. S. - szintén román állampolgár - által vezetett mikrobust az L. rendű terhelte a azonosítóval regisztrálta.

A járművet másnap este a vámhivatalnál a LXXIV. rendű terhelte léptette ki.

A 3806 kg-mal kiléptetett, a számlán olvashatatlan össztömegű vámárut az EV okmányon 1100 kg-ként tüntették fel.

Ugyanezen a napon, tehát 2002. július 23-án a J. G.

által vezetett mikrobuszt is az L. rendű terhelte be, és azt azonosítóval regisztrálta.

A járművet az esti órákban ugyancsak a LXXI. rendű terhelte ki.

A 3657 kg súllyal kiléptetett, a számlán 1538 kg feletti össztömegű vámárut az EV okmányon 1360 kg-ként tüntették fel.

Végül 2002. szeptember 6-án a M. M. román állampolgár által vezetett mikrobuszt az L. rendű terhelte azonosítóval regisztrálta. A járművet másnap délután az LXVIII. rendű terhelte ki.

A 4458 kg-mal kiléptetett, a számlán 453 kg össztömegű vámárut az EV okmányon 1300 kg-ként tüntették fel.

- - -

Az eljáró bíróságok az L. rendű terheltek az 1/E. pontban írt cselekményét a Btk. 225. §-a szerinti hivatali visszaélésnek, míg a 2/A. pontban írt magatartását 1 rendbeli folytatólagosan elkövetett hivatali visszaélésnek és ezzel halmazatban 4 rendbeli, a Btk. 275. § (1) bekezdés b.) pontja szerinti közokirat-hamisítás büntettként értékelték, részletes jogi indokolását adva annak is, hogy az itt megjelölt bűncselekményeket, illetve azok halmazatát miért látták megállapíthatónak.

A másodfokú bíróság a 2/A. pontbeli esetben az elsőfokú bíróságnak a két cselekmény halmazatára vonatkozó jogi álláspontját - a BH. 2004. évi 49. számú eseti döntésre utalva - kifogástalannak tartotta. (másodfokú ítélet 35. oldal)

- - -

Az L. rendű terhelte vonatkozásában jogerős ügydöntő határozatok ellen, a terhelte bűncselekmény hiányában történő felmentése érdekében, a Be. 416. § (1) bekezdésének a.) pontjában meghatározott okból a védő nyújtott be korrekt ítéleti hivatkozásokat tartalmazó, igényesen indokolt felülvizsgálati indítványt.

Az 1/E. pontban írt cselekmény kapcsán az indítvány lényegében azzal érvelt, hogy a pénzügyőr terhelteknek nem képezte hivatali kötelességét a nemzetközi áru fuvarozói engedélyek ellenőrzése, így kötelességszegés hiányában hivatali visszaélést sem követhettek el. A szóban lévő engedélyt a jogszabályváltozás miatt már nem kellett az átlépések során szemrevételezniük.

A módosító rendelkezéseket a munkáltató - a szolgálati törvényben előírt kötelezettségének az elmulasztásával - nem bocsátotta az állomány rendelkezésére, és annak a Pénzügyi Értesítőben történt kihirdetése is elmaradt.

A helyzetet mi sem jellemzi jobban, minthogy maga a munkáltató is állásfoglalást kért az országos parancsnokságtól.

A bíróságnak az ellenőrzési kötelezettséget tartalmazó, 65/1999. (V.18.) VPOP utasításra történt hivatkozása téves, hiszen ez keretutasítás, és a jelen esetben éppen a keretet kitöltő jogszabályban történt változás.

A tényállás 2/A. pontját illetően az indítvány indokai szerint az elsőfokú bíróság az elkövetéskor irányadó - a felülvizsgálati indítványban konkrétan megjelölt - jogszabályokkal ellentétes tényállást állapított meg, illetve téves ténybeli következtetésre jutott, amikor ítéletének 127. oldalán azt rögzítette, hogy az áru tömegének a valótlan megjelölésére azért volt szükség, hogy azt a legfeljebb 3,5 tonna össztömegű gépjárművek kiléptetésére jogosult Vámhivataloknál tranzit áruként fiktív módon kiléptethessék.

A Vámeljárásról szóló törvény rendelkezéseit idézve a védő arra hivatkozott, védencének hivatali köteleességét a tranzitáru vámkezelésekor a vám kiszabása szempontjából lényeges adatok ellenőrzése képezte.

Az édesipari termék szállítmány a jellegét tekintve darabáru volt, így a vámteher szempontjából lényeges adat az egyes árufajták darabszáma, és nem a szállítmány össztömege volt.

A szállítmány össztömege nem befolyásolta a kiszabott vám összegét.

Mindemellett a beléptető vámtisztviselők nem irányították az ügyfelet egy meghatározott kiléptető vámhivatalhoz, ugyanis az egységes vámaru nyilatkozat vonatkozó rovatát a kérelmező töltötte ki, s az ügyfél nem volt kötve ehhez az adathoz.

Tévesen értelmezték a vonatkozó jogszabályok alapján az eljáró bíróságok a kiléptető vámhivatalok hatáskörét is, azt ugyanis az akkor hatályos jogi normák a forgalom jellege és nem tömegkorlátozás alapján határozták meg.

A vádbeli időben a 2/B. pontban írt mindkét határátkelőhely egyaránt a személyforgalom számára volt megnyitva, és nem tömegkorlátozás volt érvényben.

Annak vizsgálata pedig, hogy ezeken az átkelőhelyeken ki léptethető át, nem az L. rendű terhelt köteleossége, hanem az ottani vámhivatalok feladata volt.

Az ide vonatkozó érvek lényege abban foglalható össze, hogy a terhelt hivatali visszaélést nem követett el, hiszen az ellenőrzést a vámjogszabályoknak megfelelően végezte.

Nem valósította meg a közokirat-hamisítás bűncselekményét sem, mivel az áru össztömegére vonatkozó adat nem volt joghatás kiváltására alkalmas; a célzott joghatás a vám illetve vámbiztosíték helyes megállapítása volt, amelyhez a terhelt által záradékolt vámáru nyilatkozat minden esetben valós adatokat tartalmazott.

A fentiekén túlmenően - és ebben a körben tartalmilag a Be. 416. § (1) bekezdés b.) pontjára alapozva - az indítványozó a halmazat megállapítását önmagában is törvénytörőnek tartotta.

A Legfőbb Ügyészség a szintén részletesen indokolt írásbeli nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt részben a törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta.

Az 1/E. tényállási pont kapcsán úgy ítélte meg, hogy az indítvány a tényállást támadja.

A 2/A. tényállási pontot érintően azt fejtette ki, hogy a vonatkozó vámszabályok helyes értelme szerint a terhelt az áru tömegére, mennyiségére vonatkozó lényeges tényt hamisan foglalt közokiratba, hiszen az áru össztömege, vagyis a kilogrammban kifejezett mennyisége az árutovábbítással kapcsolatos eljárásban az áru azonosításához kapcsolódó lényeges mennyiségi adat, ami a vámteher megállapítására is kihatással van.

Egyetértett viszont az indítványnak a halmazat megállapítását kifogásoló felvetésével.

Ugyanekkor a kiszabott büntetést az 1 rendbeli folytatólagosan elkövetett hivatali visszaélés büntettének a mellőzése mellett is törvényesnek tartotta.

Mindezekre figyelemmel a támadott ügydöntő határozatoknak a hatályukban történő fenntartását indítványozta. (BF.1327/2009.)

A Be. 425. §-a alapján megtartott nyilvános ülésen a felek az indítványaikat fenntartották.

A terhelt az utolsó szó jogán a védőjével egyetértve nyilatkozott.

- - -

A felülvizsgálat eredményeként a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítványt a Be. 416. § (1) bekezdés a.) pontjára alapozott részében egészében a törvényben kizártnak találta.

Előre bocsátja, hogy a felülvizsgálatra vonatkozó külön eljárási szabályok értelmében felülvizsgálatnak csak a Be. 416. §-ának (1) bekezdésében meghatározott okokból, és a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás alapján van helye.

A felülvizsgálati eljárásban a jogerős ítéleti tényállás kötelezően irányadó, a tényállás felülvizsgálati indítványban nem támadható. (Be. 423. § (1) bekezdése)

Azt tehát, hogy történt-e olyan büntető anyagi jogi jogsértés, amelyre a felülvizsgálati indítványban hivatkoznak, a Legfelsőbb Bíróság kizárólag az ítéleti tényállás alapul vételével vizsgálhatja. Azokat az indítványokat, illetve az indítványok azon részeit amelyekben a tényállás megalapozottságát vitatják, érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítania.

Következik ez abból is, hogy a büntetőeljárási szabályok szerint a tényállás esetleges lényeges hibáinak az orvoslására másik rendkívüli jogorvoslat a perújítás hivatott. Erre is visszavezethetően a Be. 416. § (1) bekezdés c.) pontjában konkrétan, és tételesen felsorolt felülvizsgálati okok között a Be. 351. §-ának (2) bekezdésében írt hiányosságok (vagyis azok a hibák, amelyek az ítélet megalapozatlanságát eredményezik) nem szerepelnek.

Az indítványban előadott érveket megvizsgálva a Legfelsőbb Bíróság arra a megállapításra jutott, hogy a védő a terhelte bűnösségének a megállapítását az irányadó tényálláson keresztül támadta, amikor a hivatali kötelesség jogszerű teljesítésére hivatkozott.

A fentebb már idézett büntetőeljárási szabályok értelmében felülvizsgálati indítványban nem csupán a tényállás helyessége nem kifogásolható, hanem értelemszerűen nem sérelmezhető az annak alapjául elfogadott bizonyítékok mikénti bírói mérlegelése sem.

A támadott ítélet indokolását ebből a szempontból vizsgálva a következők rögzíthetők:

A megyei bíróság megállapítása szerint az elsőfokú eljárásban az 1./ tényállási ponttal érintett pénzügyőr terheltek többsége a bűnösségét tagadta. A felülvizsgálati indítványban előadottakkal egyezően azzal védekeztek, - ide értve az L. rendű terhelteket is -, hogy 2001. május 1-től már nem volt kötelességük a nemzetközi áru fuvarozói engedélyek ellenőrzése, hiszen az erről szóló jogszabály hatályon kívül helyezésre került, más jogszabályt pedig nem hirdettek ki a részükre, sőt az országos parancsnokságtól még állásfoglalást is kértek, így hivatali kötelességszegést nem követtek el.

Más pénzügyőr terheltek viszont arról nyilatkoztak, hogy az engedélyeket el kellett kérni, ha nem volt, akkor jegyzőkönyvet vettek fel, és az átlépést megtagadták.

A bíróság tanúként hallgatta ki a Vámhivatal Közüti Kirendeltségének a vezetőjét is, aki ez utóbbi terheltekkel azonos vallomást tett.

Az ellenőrzési kötelezettségre nézve fennálló ellentétes bizonyítékokat mérlegelve - ide értve a gépkocsivezető terheltek vallomásait, a titkos információgyűjtés adatait is - a bíróság azon vádlottak előadását fogadta el valónak, akiknek a vallomását előljárójuk vallomása „éppúgy alátámasztott mint a vádbeli időben a hivatkozott okmány hiányáról felvett jegyzőkönyvek”. (elsőfokú ítélet 302-303. oldal)

A felülvizsgálati indítvány tehát - amely lényegében a terheltnak az el nem fogadott védekezésén alapult - ebben a részében a törvényben kizártnak bizonyult, miután mérlegeléssel megállapított tényállást támadott.

Hasonló megállapítás tehető az indítványnak a 2/A. tényállási ponttal kapcsolatos érvrendszerére vonatkozóan is.

Az erre nézve rendelkezésre álló bizonyítékokat a bíróság az elsőfokú ítélet 305-350. terjedő oldalain értékelte.

Az itt írt cselekményben érintett vámtisztviselő terheltek - így az L. rendű terhelte is - a bűnösségüket tagadva azzal védekeztek, hogy az áru súlyát nem kellett ellenőrizniük; az nem minősült lényeges adatnak a vámérték biztosítása szempontjából, a vámkezelést szabályszerűen végezték.

Egyező hivatkozásuk szerint a számlát, amelyből a súlyadatok megismerhetők, el sem kellett kérniük, továbbá őket sem az I. rendű terhelte, sem más nem kérte meg szabálytalan vámkezelésre. (elsőfokú ítélet 305. oldal)

A bíróság ezt a védekezést is „a terhelő bizonyítékok láncolatából” és az azokból adódó ténybeli „következtetésből” megcáfoltnak találta, amelyek szerint szó sem volt a szabályoknak megfelelő vámkezelésről. (elsőfokú ítélet 357. oldal)

Az indítvány tehát e cselekmény kapcsán is valójában a megcáfoltnak talált terhelte védekezést ismételte meg.

Ezzel pedig tartalmilag a tényállás helyességét vitatta; azt, mert nem a terhelte védekezésével volt egyező, tévesnek; a vonatkozó vámszabályokkal ellentétesnek, azaz eljárásjogilag megalapozatlannak tartotta.

Amint azt a Legfelsőbb Bíróság már korábban megjegyezte, a Be. 416. § (1) bekezdés c.) pontjának értelmében az ítélet esetleges megalapozatlanságát jelentő hibák a felülvizsgálati okok körén kívül esnek.

A felülvizsgálati indítvány ezért e tényállási pont kapcsán is a törvényben kizárt volt.

Tekintettel azonban arra, hogy a védő a 2/A. tényállási pont kapcsán a halmazat megállapítását is törvénytörőnek tartotta - vagyis tartalmilag a Be. 416. § (1) bekezdés b.) pontjában meghatározott felülvizsgálati okra is hivatkozott - a Legfelsőbb Bíróság az indítványt nyilvános ülésen bírálta el.

A védő ezzel kapcsolatos érveivel a Legfőbb Ügyészség is egyetértett, és azt az alábbiak miatt a Legfelsőbb Bíróság is osztotta.

A hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás ún. összetett bűncselekmény, amely a közokirat-hamisítás és a hivatali visszaélés törvényi tényállását foglalja magában.

Az összetett bűncselekmény jellemzője, hogy miután az abban foglalt elkövetési magatartások tipikusan együtt fordulnak elő, s rendszerint a cél-eszköz viszonyában állnak egymással, - azokat egy bűncselekményként értékeli a törvényhozó.

Az ekként látszólagos alaki halmazatot alkotó törvényi tényállások közül az érvényesül, amely az adott cselekményre maradéktalanul illeszkedik.

A hivatali visszaélés törvényi tényállásával az annál több ismérvet tartalmazó hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás törvényi tényállása a specialitás viszonyában áll. A specialitás elvéből adódóan pedig a hivatalos személynek az a magatartása, hogy hivatali hatáskörével visszaélve hamis közokiratot készít, annak tartalmát meghamisítja, illetőleg lényeges tényt hamisan foglal közokiratba, külön hivatali visszaélést nem valósít meg. Ilyen esetben az összetett bűncselekmény megállapításának van helye.

Halmazat a szóban lévő két bűncselekmény között kizárólag valóságos anyagi halmazat lehet, vagyis amikor a hivatalos személy a közokirat-hamisításon túlmenően további olyan magatartást is tanúsít, ami a hivatali visszaélés tényállását kimeríti.

Az alapügyben eljáró bíróságok a 2/A. pont alatti tényállás jogi értékelése során lényegében erre alapozták a halmazat megállapítását.

A vonatkozó jogi érvek szerint ugyanis (elsőfokú ítélet 452. oldal) a jelen esetben a vámtisztviselő terheltek hivatali kötelességszegése nem csupán a hamis tartalmú vámáru nyilatkozatok záradékolásában merült ki, hanem ennél szélesebb körű,

többmozzanatú volt, miután komplett vámellenőrzést kellett végrehajtaniuk.

A hivatali visszaélést azzal a magatartásukkal valószínűsítették meg, hogy az I. rendű terhelt kérésének megfelelően a gépkocsivezetők által vámkezelésre átadott okmányok adataiban mutatkozó nyilvánvaló eltérések ellenére, a vámszabályok megsértésével a kötelezően lefolytatandó tételes vámvizsgálatot mellőzték, „továbbá e szabályszegő vámeljáráruk során” a szállított áru tényleges tömegénél rendre jóval kisebb tömeget feltüntető, valótlán tartalmú egységes vámáru nyilatkozatokat záradékkal látták el. (elsőfokú ítélet 446-447. oldal)

Az irányadó tényállás lényege szerint azonban az ügy LXXXIV. rendű terheltje éppen azért részesítette anyagi juttatásban az I. rendű terheltet, hogy az általa az országba behozatott édességszállítmányokat a vámtisztviselő terheltek a belépéskor ténylegesen ne ellenőrizték; a valótlán súlymennyiséget valósnak fogadják el azért, hogy azokon a határátkelőhelyeken történhessen meg a fiktív kiléptetés, ahol azt már szintén a LXXXIV. rendű terhelt előre egyeztetette.

A vámtisztviselő terheltek, így az L. rendű terhelt is az I. rendű terhelt kérésére ennek megfelelően jártak el.

Az elkövetésnek ez a módja a hivatali visszaélésnek a halmazatban történő megállapítását, a két cselekménynek a cél-eszköz viszonyára figyelemmel kizárja.

A tényleges vámellenőrzés mellőzése, a tételes vámvizsgálat elmaradása szükségszerű eszköz-cselekménye volt a valótlán súlyadatokat tartalmazó vámokmányok záradékolásának.

A felülvizsgálati indítvány tehát a halmazat megállapítását támadó részében kétségekívül alapos.

Törvényt sértettek az eljáró bíróságok, amikor a 2/A. tényállási pont kapcsán a 4 rendbeli hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás büntette mellett az L. rendű terhelt bűnösségét 1 rendbeli folytatólagosan elkövetett hivatali visszaélés büntetében is megállapították.

A törvénysértés megállapítása ellenére a támadott ítéletek megváltoztatására nem volt ok, hiszen az L. rendű terhelt terhére fennmaradó 1 rendbeli hivatali visszaélés büntette (1/E) és 4 rendbeli hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás büntetése miatt halmazati büntetésként kiszabott 1 év 2 hónapi szabadságvesztés messze az irányadó büntetési tétel keretei között marad, ekként pedig az törvényes.

Tekintettel arra, hogy a Be. 416. § (1) bekezdésének b.) pontja felülvizsgálati okot csak akkor alapoz meg, ha a cselekmény

törvénysértő minősítése miatt a büntetés is törvénysértő, a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, hanem a megtámadott határozatokat a Be. 426. §-a alapján hatályukban fenntartotta.

E végzés elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatának lehetőségét a Be. 416. § (4) bekezdésének b.) pontja kizárja.

A jogerős ügydöntő határozatok elleni ismételt felülvizsgálati indítvány tilalmáról a Be. 418. §-ának (3) bekezdése, és 421. §-ának (3) bekezdése rendelkezik.

Budapest, 2010. január 19.

Dr. Édes Tamás s. k. a tanács elnöke, Dr. Horváth Ibolya s. k. előadó bíró, Dr. Mészár Róza s. k. bíró

A kiadmány hitelélül:

bíróági tisztviselő
MTné